

હજરત ઐયુબ السَّلَامُ عَلَيْهِ

હજરત ઐયુબ عليه السلام હજરત ઈશ્વરીમ عليه السلام ના વંશમાંથી હતા, જેમ કે કુર્અનમાં ઉલ્લેખ છે :

﴿وَمِنْ ذِرَيْتِهِ دَاؤُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَرُونَ ﴾ الأنعام: ٨٤

અનુવાદ : “અને તેના જ વંશમાંથી અમે દાઉદ, સુલૈમાન અને ઐયુબ, યુસુફ, મુસા અને હારુનને (માર્ગદર્શન પ્રદાન કર્યું).” (સૂર: અન્ઝામ, આ. ૮૪)

હજરત ઐયુબ عليه السلام પોતાના ધૈર્યના કારણે પ્રભ્યાત છે. અલ્લાહ ત્રાલાએ આપને અત્યંત ધનવાન બનાવ્યા. અસંખ્ય ઠોર-ઢાંખર અને ગુલામો આપની પાસે હતા. આપની એક સદાચારી અને નેક પત્ની પણ હતી અને આપને સંતાનોની ને'મતોથી પણ નવાજવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ અલ્લાહે આપની પરીક્ષા એ રીતે લીધી કે આપની તમામ ધન-સંપત્તિ સમામ થઈ ગઈ. ઠોર-ઢાંખર મરી ગયા તેમજ ગુલામો અને સંતાનો બધા અવસાન પામ્યા. માત્ર એટલું જ નહીં, તેઓ એવી બીમારીઓમાં ગ્રસ્ત થઈ ગયા હતા કે આખું શરીર રોગોથી ભરાઈ ગયું હતું. પરંતુ આ બધી પરેશાનીઓ અને મુસીબતોમાં આપ عليه السلام મક્કમ રહ્યા અને હંમેશા ધૈર્ય અને સહનશીલતાથી કામ લીધું. જેમ-જેમ આપની પરેશાનીઓ વધતી જતી, તેમ-તેમ આપના ધૈર્યમાં પણ વધારો થતો જતો. લાંબી મુદ્દત સુધી આપ કણો અને મુશ્કેલીઓ સહન કરતા રહ્યા, પરંતુ એક પળ માટે પણ આપના જીભ પર કોઈ હરફ સુદ્ધાં ફરિયાદનો ન નીકળ્યો. તેઓ દરેક સ્થિતિમાં અલ્લાહના ધૈર્યવાન અને કૃતજ્ઞ બંદા બની રહ્યા.

છેવટે આપ عليه السلام એ અલ્લાહ ત્રાલાને આ શબ્દોમાં દુઆ કરી :

﴿وَأَيُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَقِ مَسَنِيَ الْضُّرُّ وَأَنَّ أَرْحَمُ الرَّحِيمِ ﴾ الأنبياء: ٨٣

અનુવાદ : “અને (આ જ વિવેક-બુદ્ધિ અને આદેશ અને જ્ઞાનની ને'મત) અમે ઐયુબને પ્રદાન કરી હતી, અને યાદ કરો, જ્યારે કે તેણે પોતાના રબને પોકાર્યો કે મને બીમારી લાગુ પડી ગઈ છે અને તું દયાળુઓમાં સૌથી વધારે અને શ્રેષ્ઠ દયાળું છે.” (સૂર: અંબિયા, આ. ૮૩)

અલ્લાહ ત્રાલાએ આપ عليه السلام ની દુઆ કબૂલ કરી અને આદેશ આખ્યો કે જમીન પર પોતાનો પગ મારો. જ્યારે આપ عليه السلام એ એવું કર્યું, તો ત્યાં એક ઝરણું ફૂટી નીકળ્યું. આપ عليه السلام એ તેનાથી સ્નાન કર્યું, જેના પરિણામે આપ عليه السلام અલ્લાહના આદેશથી ન કેવળ તમામ રોગોથી મુક્ત થઈ ગયા, બલ્કે આપ યુવાન અને અત્યંત સુંદર તેમજ મનમોહક બની ગયા. કુર્અનમાં છે :

﴿فَاسْتَجَبْنَا لَهُ، فَكَشَفْنَا مَا يَهِيءُ مِنْ ضُرٍّ﴾
الأنبياء: ٨٤

અનુવાદ : “‘અમે તેની દુઆ કરી અને જે તકલીફ હતી તેને દૂર કરી દીધી.’’ (સૂર: અંબિયા, ૮૪)

અલ્લાહ તૃથાલાએ પછી આપને એવા કરી દીધા કે સ્વયં તેમની આદરણીય પત્ની પજા આશ્રમચકિત થઈ ગઈ. અલ્લાહ તૃથાલાએ આપને તંદુરસ્તી અને યુવાની જ પ્રદાન ન કરી, બલ્કે આપને પહેલાથી વધારે ધનવાન અને સંતાનોવાળા બનાવી દીધા. અલ્લાહ તૃથાલાએ ફરમાવ્યું :

﴿وَأَتَيْنَاهُ أَهْلَهُ، وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عَنْدِنَا﴾
الأنبياء: ٨٤

અનુવાદ : “‘અને માત્ર તેના પત્ની-બાળકો જ તેને ન આચ્છા, બલ્કે તેના સાથે એટલા જ વધારે આચ્છા પોતાની ખાસ દયાના સ્વરૂપે.’’ (સૂર: અંબિયા, આ.૮૪)

હજરત ઐયુબ ﷺ હકીકતમાં દરેક મોભિન, જેને અલ્લાહ તૃથાલા ધન-દોલતમાં નુકસાન અને બીમારી વડે અજમાવે, તેના માટે ધૈર્ય અને સહનશીલતાના સંદર્ભથી એક જળહળતું ઉદાહરણ અને ઉત્તમ નમૂનો છે.

રસૂલુલ્લાહ ﷺ એ ફરમાવ્યું :

«بَيْنَا أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا، فَخَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ، فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَحْتَثِي فِي ثُوبِهِ، فَنَادَاهُ رَبُّهُ: يَا أَيُّوبُ، أَلَمْ أَكُنْ أَغْنِيْتُكَ عَمَّا تَرَى؟ قَالَ: بَلَى وَعِزْنِكَ، وَلَكِنْ لَا غُنْيَ بِي عَنْ بَرَكَاتِكَ»

અર્થાત્, હજરત ઐયુબ ﷺ નજીન અવસ્થામાં સ્નાન કરી રહ્યા હતા કે તીતીઘોડાનું એક જુંડ તેમના ઉપર આવીને પડ્યું અને આ તમામ તીતીઘોડા સોનાના હતા. હજરત ઐયુબ ﷺ જલ્દી-જલ્દી તેમને પકડવા લાગ્યા. અલ્લાહ તૃથાલાએ હજરત ઐયુબ ﷺ ને કહ્યું કે ઐયુબ ! શું મેં તેને આનાથી નિરપેક્ષ નથી કરી દીધો ? તો આપ એ કહ્યું કે હે અલ્લાહ ! ચોક્કસ, પરંતુ હું તારી બરકતો અને બક્ષિસોથી કદાપિ નિરપેક્ષ નથી થઈ શકતો. (બુખારી)

—●—